

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze bakalářské práce

Oligopolní chování firem na trzích ČR

Barbora Šimončíková

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá charakteristickými vlastnostmi oligopolní konkurence, definuje trh, jednotlivé tržní struktury a dále se podrobněji věnuje rozdělení oligopolní konkurenci a poukazuje na důsledky, které z ní vyplývají. Práce dále analyzuje aktuální situaci na Českém trhu v oblasti telefonních operátorů v souvislosti s oligopolním chováním. Práce se zabývá efektivitou této sféry a dále rozebírá trh telefonních služeb v České republice a provádí následné grafické znázornění.

Klíčová slova

Trh, Dokonalá konkurence, Nedokonalá konkurence, Oligopol, Firma, Nekalá soutěž, Kartelové dohody, Telekomunikační zákon, Český telekomunikační úřad.

Cíl

Cílem této práce je celkové rozdělení tržní struktury, definování důležitých pojmů, jako je dokonalá a nedokonalá konkurence. Jejich další rozdělení na monopolistickou konkurenci, monopol a oligopol. Jejich charakteristika a další širší zaměření se na pojem oligopolní konkurence a její dělení.

Důležité je uvedení důsledků, které vznikají při existenci oligopolu pro firmy, spotřebitele a jiné subjekty v České republice. Dále zde jsou uvedeny nejznámější odvětví na našem trhu. V první části této bakalářské práce se zaměřuji na teoretické dělení a vysvětlení ekonomických pojmů. V druhé části se zaměřuji na praktické příklady v oblasti telekomunikačních služeb. Zaměřuji se na hlavní telefonní operátory v České republice, kterými jsou O2 Czech Republic, a. s., T-Mobile Czech Republic, a. s. a Vodafone Czech Republic, a. s. Porovnání jejich nabízených služeb a zhodnocení vývoje v telekomunikační oblasti na českém trhu.

Metodika

Tato bakalářská práce je vypracována na základě sběru dat z odborné literatury, skript a s použitím internetových zdrojů zaměřených na vybrané téma. K lepšímu pochopení

některých modelů oligopolu bylo využito grafické znázornění, tabulky a příklady. Všechny zdroje jsou v práci citovány podle norem. V této práci se především jedná o analýzu získaných dat a následnou syntézu z poznatků. V bakalářské práci jsou citovány odborné texty, u nichž byla provedena komparace.

Na úvod analytické části se práce věnuje Českému telekomunikačnímu úřadu a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a podrobněji také Zákonu o ochraně hospodářské soutěže. Všechna tato data jsou získána z internetových stránek daných úřadů.

Data pro analytickou část byla získána především z Českého statistického úřadu, který volně poskytuje informace k nahlédnutí, a díky tomu jsou tato data použita v této práci pomocí grafického zpracování, pro které je využit software Microsoft Office Excel. Další zdroje, které byly využity ke zpracování analytické části, byly internetové stránky mobilních operátorů a jiné zdroje.

Na základě všech získaných údajů je vytvořeno zhodnocení výsledků a závěr.

Úvod

V ekonomii rozlišujeme dva základní protipóly v rámci tržní struktury, a těmi jsou dokonalá konkurence a nedokonalá konkurence. U dokonalé konkurence můžeme říci, že se jedná o mnoho firem, které však neovlivňují cenu na trhu. V reálném světě ale dochází k porušování podmínek dokonalé konkurence a dochází tak ke konkurenci nedokonalé. Proto můžeme říci, že ve světě dokonalou konkurenci téměř nenajdeme, že se jedná pouze o teoretickou abstrakci. V rámci nedokonalé konkurence rozlišujeme tři typy tržních struktur. Jsou jimi monopolistická konkurence, monopol, oligopol. V praxi se můžeme nejčastěji setkat s pojetím oligopolu.

Problematika oligopolního chování firem na trhu a také kartelové dohody mezi nimi jsou v dnešní době velmi spekulované téma. Můžeme na našem trhu rozlišovat velké množství oligopolních konkurenčních firem, a to také na trhu s potravinami, bankovních institutů, ale také zejména u mobilních operátorů, kterým se bude tato práce věnovat.

V této oblasti se vyskytuje Český telekomunikační úřad, který reguluje a monitoruje veškeré situace, které by vedly k nesoutěžnímu jednání u dominantních firem na trhu

veřejných mobilních poskytovatelů telekomunikačních služeb. Český telekomunikační úřad na tuzemské poskytovatele vždy nestačí, a proto je zde ještě Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který se snaží v uzavírání tajných dohod mezi konkurenty na trhu zabránit, nebo je také potrestat.

Protisoutěžní jednání firem, ke kterému dochází tedy zejména v tomto oligopolním prostředí, může mít výrazně špatný vliv na spotřebitele.

Shrnutí

Tato bakalářská práce se zabývá komplexním zpracováním a definováním pojmu oligopolní konkurence. Zaměřuje se především na trh telekomunikačních služeb. V teoretické části jsou vysvětleny pojmy týkající se oligopolní konkurence, jako jsou tržní struktury, jejich dělení na dokonalou konkurenci a nedokonalou konkurenci. Dále se více zaměřuje na nedokonalou konkurenci, a to konkrétně na Oligopol. Práce líčí a ilustruje oligopolní chování.

Praktická část se v úvodu zabývá charakteristikou Českého telekomunikačního úřadu a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a s ním spojený Zákon o ochraně hospodářské soutěže. V další části práce popisuje jednotlivé mobilní operátory a vyhodnocuje jejich statistiky. Těmito operátory jsou O2 Czech Republic, a. s., T-Mobile Czech Republic, a. s. a Vodafone Czech Republic, a. s. V poslední části bakalářské práce je popsán trh telefonních služeb. Kde jsou zkoumána data z Českého statistického úřadu jako například množství aktivních SIM karet v ČR, množství mobilních telefonů v domácnostech, náklady spojené s vybavením a provozem mobilních telefonů a další.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na oligopolní chování firem na trhu s mobilními operátory, a je zřejmé, že vstup do odvětví jednotlivých firem je obtížný, proto hlavní řešení pro tento problém by mohlo být zmírnění určitých nároků pro vstup nového mobilního operátora do odvětví. Český telekomunikační úřad může motivovat určitým způsobem jiné společnosti, který by na trh chtěly vstoupit a poskytnout jim pozitivní diskriminaci. Tímto by se mohla omezit dominance firem, které již na trhu v odvětví jsou. Celý tento proces může způsobit zlevnění cen mobilních telekomunikačních služeb, které bude mít pozitivní dopad na konečné zákazníky.

Hlavní použité zdroje

1. BRČÁK, Josef; SEKERKA Bohuslav; SVOBODA, Roman. Mikroekonomie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-453-4.
2. BRČÁK, J. a kol. KET. Učební texty z mikroekonomie – 2. Část. Praha: PEF ČZU. 2009
3. BURIANOVÁ, Jaroslava, et al. Vybrané kapitoly z teorie firmy. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2012. 134 s. ISBN 978-80-213-2268-4. stránky 29-96.
4. SAMUELSON, P. A., NORDHAUS, W. D. Ekonomie. 18. Vyd., Praha: NS Svoboda. 2007. ISBN 978-80-247-3199-5.
5. SVOBODA, Roman a ŠRÉDL, Karel. Nedokonalé konkurence na trzích potravin. Vyd. 1. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. 239 s. ISBN 978-80-87197-61-5.